

3. OG 4. TRINN

– Undervisningsmaterieell for lærere

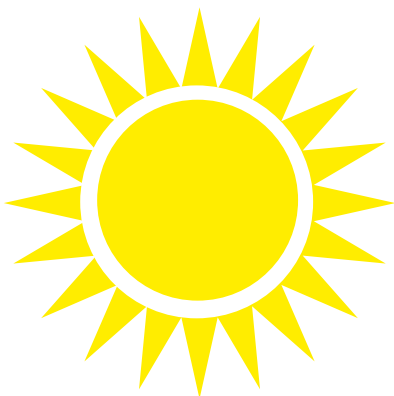
Uke 4: Klima og verden

KLIMAENDRINGER

– Hvordan henger verdens forurensingsproblemer sammen med at det er bra at vi i Norge går til skolen?

GRUBLESPØRSMÅL:

- Har du hørt ordet klima? Vet du hva det betyr?
- Hva kan vi gjøre for å ta vare på jordkloden vår?
- Hva skjer når vi slipper ut mye klimagasser?
- Hvorfor må vi kutte klimagassutslippene våre?

Vær og klima

Været er det vi møter når vi går ut døren, og det varierer fra dag til dag. Det kan for eksempel være regn, sol, snø eller vind. Vi kan ha varmt vær på over 20 plussgrader eller kaldt vær på over 20 minusgrader. Hvordan vær vi har, har mye å gjøre med hvilket klima vi lever i.

Klimaet er det været vi forventer, når vi tar hensyn til hvor i verden vi bor og tiden på året. Denne forventningen er den samme, år ut og år inn, så lenge klimaet ikke endrer seg. Klimaet er gjennomsnittet av temperatur, nedbør, vind og så videre, gjennom tredve år eller mer.

Hvordan klimaet er, betyr veldig mye for oss. Da de bygget husene vi bor i, måtte de ta hensyn til klimaet. Veggene ble

isolert godt nok til å holde det varmt på selv de kaldeste vinterdagene. Rundt kjelleren ble det drenert, slik at den skulle holde seg tørr selv når det regner som verst. Og selve veggene og taket ble bygget sterke nok til å tåle de sterkeste stormene som kommer akkurat der vi bor. Et hus som er bygget i Oslo har helt andre krav enn til et hus som er bygget i utkanten av Sahara, eller i Antarktis. Klimaet bestemmer også hvilken mat som kan dyrkes der vi bor. Det er ikke like lett å få et appelsintre til å gro ute i hagen din på Svalbard som i Spania, for eksempel.

Vi har bygget samfunnet vårt ut fra klimaet der vi bor. Vi utnytter mulighetene været gir oss, enten det gjelder å dyrke mat eller å stå på ski.

Klimaendringer rammer de fattige hardest

I løpet av de siste tiårene har vi fått mer endringer i klimaet enn tidligere. Klimaendringene gjør at vi må forvente og ruste oss til et annet vær enn vi er vant til - for når klimaet endrer seg, endrer også været seg. På grunn av klimaendringer kan vi i fremtida risikere å plutselig få sommer-temperaturer om vinteren, eller mer regn enn vi tok hensyn til da vi bygget husene våre. Det kan bli flom, hetebølger og tørke, og både hus og folk kan bli skadet. Det kan også bli mangel på vann, både til å drikke og til å dyrke mat. Tørke og flom rammer de fattige i utviklingslandene hardest. Det er fordi mange fattige ikke har de samme mulighetene til å beskytte seg mot flom og tørke som rike.

Kutt klimagassutslippene!

Vi vet at utslippene av klimagasser har mye av skylda for de klimaendringene vi ser i dag. Klimagassutslipp fra produksjonen av energi, transport, industri og bygg fører til surere hav, dårligere luft og et varmere klima over hele kloden. Innbyggerne i rike land har

høyest utslipp av klimagasser. For å bremse klimaendringene, må verdens totale utslipp av klimagassutslipp kuttes.

Gå til skolen!

En måte vi kan hjelpe til med å kutte klimagassutslippene på er å gå, sykle eller reise kollektivt til skolen. Da blir det mindre biltrafikk og skoleveiene blir tryggere og lufta i området renere. Så gjennom å være med på Beintøft, er du ikke bare med på å gjøre området rundt skolen tryggere og bedre. Du bidrar til noe som er viktig for alle – både mennesker, dyr og naturen over hele verden. For skal vi ta bedre vare på jorda vår, da må utslippene ned.

FOTO: Jo Straube

KLIMAGASSER - Klimagasser er gasser som påvirker klimaet. For eksempel er Co2 en klimagass.

Kilde: miljøstatus.no

KLIMAENDRINGER - Store forandringer i været over tid. Global oppvarming er med på å skape klimaendringer.

Kilde: FN.no

AKTIVITET I KLASSEROMMET

Elevene skal arbeide med rapporten fra Barnas Klimapanel.

Barnas Klimapanel består av åtte barn som har tatt på seg å innhente innspill og krav fra norske barn når det gjelder klima og deres fremtid for å videreformidle dette til de som bestemmer. Siden 2015 har de levert sin rapport til FNs klimapanel.

Les kapittel 5; "Kutt klimagassutslippene nå!" sammen i klasserommet. Etterpå diskuterer elevene det de leste. Hva

ble de opptatt av? Hva er klimaendringer? Hvordan kan vi kutte klimagassutslippene våre? Hva bør politikerne gjøre for å verne om miljøet?

Etterpå leser de igjennom alle de grønne faktablene i rapporten. Var det noe som overrasket? Snakk om dette i klassen.

HJEMMELEKSE

Skriv ditt innspill til Barnas Klimapanel.
Hvilke miljøsaker er viktig for deg? Hvorfor synes du det er viktig å ta vare på miljøet? Hva skulle du ønske du kunne fortelle politikerne om miljøvern?
Fortell om ditt innspill til de andre i klassen.

FOTO: Carissa Rogers